

. Sygn. akt II C 449/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 czerwca 2016 roku

Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie Wydział II Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Dubinowicz – Motyk

Protokolant: Michalina Osłowska

po rozpoznaniu w dniu 10 czerwca 2016 roku na rozprawie

sprawy z powództwa T. Ś. i H. Ś.

przeciwko (...) S.A. w L.

o zapłatę kwoty 688 521zł

I zasądza od pozwanej (...) S.A. w L. na rzecz powodów T. Ś. i H. Ś. solidarnie kwotę 688 521zł (sześćset osiemdziesiąt osiem tysięcy pięćset dwadzieścia jeden złotych) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie:

- od kwoty 250 000zł (dwieście pięćdziesiąt tysięcy złotych) od dnia 31 lipca 2012 roku do dnia zapłaty,

- od kwoty 438 521zł (czteryście trzydzieści osiem tysięcy pięćset dwadzieścia jeden złotych) od dnia 29 kwietnia 2016 roku do dnia zapłaty;

II oddała powództwo w pozostałym zakresie;

III zasądza od pozwanej (...) S.A. w L. na rzecz powodów T. Ś. i H. Ś. solidarnie kwotę 48 000,64zł (czterdzieści osiem tysięcy złotych sześćdziesiąt cztery groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu;

IV nakazuje pobrać od pozwanej (...) S.A. w L. na rzecz Skarbu Państwa – tut. Sądu kwotę 13 601,49zł (trzynaście tysięcy sześćset jeden złotych czterdzieści dziewięć groszy) tytułem zwrotu wydatków tymczasowo poniesionych na wynagrodzenie biegłych.

Sygn. akt II C 449/12

UZASADNIENIE

W dniu 24 kwietnia 2012 roku T. Ś. i H. Ś. wnieśli pozew przeciwko (...) S.A. w L., domagając się zasądzenia na swoją rzecz solidarnie od pozwanej spółki kwoty 250 000zł z ustawowymi odsetkami od dnia 11 lutego 2012 roku do dnia zapłaty, tytułem wynagrodzenia za bezumowne korzystanie przez pozwaną spółkę i jej poprzedników prawnych z części nieruchomości powodów. W uzasadnieniu pozwu powodowie wskazali, iż pozwana i jej poprzednicy zamieścili i użytkują na części nieruchomości powodów w Z. przy ul. (...) stanowiącej działki ewidencyjne (...) (poprzednio (...)) linię energetyczną dwutorową 110kV, że korzystanie to ma charakter bezumowny, a więc pozwana jest zobowiązana do zapłaty wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości na podstawie art. 224 kc i 225 kc za okres od 1 lutego 2002 roku do momentu wniesienia pozwu w łącznej kwocie 250 000zł. (k.4-9)

(...) S.A. z siedzibą w L. domagała się oddalenia powództwa w całości, kwestionując je i co do zasady i co do wysokości oraz zasądzenia na swoją rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych. Strona pozwana akcentowała m.in.

iz żądanie pozwu dotyczy okresu gdy właścicielem urządzeń sieciowych nie była ani pozwana spółka ani jej poprzednik prawny (...) sp. z o.o. i brak jest podstaw do przypisania pozwanej odpowiedzialności za bezumowne korzystanie z urządzeń elektroenergetycznych na okres sprzed 30 czerwca 2007 roku. Nadto pozwana spółka wskazywała, iż przez nieruchomości powodów przechodzą dwie linie elektroenergetyczne – linia 110 kV, należąca do pozwanej i linia 220 kV, należąca do innego operatora, iż strefa ochronna linii 220 kV w części pokrywa się ze strefą ochronną linii 110 kV, przy czym zakres oddziaływania linii 220 kV jest większy i pozwana nie może ponosić odpowiedzialności za niedogodności wynikające z faktu istnienia na nieruchomości powodów linii 220 kV. Dodatkowo strona pozwana podniosła, że z działek wymienionych w pozwie jedynie działka (...) stanowi nadal własność powodów, przy czym działka ta jest sklasyfikowana jako łąki trwałe, a więc posadowienie linii nie powoduje większych ograniczeń w jej zwykłym wykorzystaniu. Pozwana podała także, iż sporna linia została oddana do użytku we wrześniu 1989 roku, została wybudowana na podstawie decyzji Urzędu Miasta (...) W. z dnia 14 marca 1986 roku o zatwierdzeniu planu realizacyjnego na budowę odcinka linii 110 kV i decyzji Urzędu Miasta (...) W. o udzieleniu pozwolenia na budowę linii i podniosła zarzut zasiedzenia w dobrej wierze z dniem 19 września 2009 roku przez swojego poprzednika prawnego - (...) sp. z o.o. służebności przesyłu, której treść obejmuje eksploatację, dokonywanie kontroli, przeglądów, konserwacji, modernizacji i remontów, usuwanie awarii lub wymianę urządzeń elektroenergetycznych na nieruchomości stanowiącej własność powodów. Z ostrożności procesowej, strona pozwana jako tytuł prawny do korzystania przez nią z nieruchomości powodów wskazywała nawiązany w sposób dorozumiany stosunek użyczenia o charakterze trwałym i realnym, uprawniający ją do korzystania z nieruchomości powodów w zakresie odpowiadającym treści służebności przesyłu. (k.55-60)

W piśmie procesowym z dnia 26 września 2012 roku powodowie zakwestionowali, by pozwana spółka legitymowała się służebnością gruntową zbliżoną do służebności przesyłu, twierdząc że korzystała i korzysta z nieruchomości w złej wierze i ewentualne nabycie służebności byłoby możliwe po 2018 roku. Powodowie przeczyli także, by pozwana lub jej poprzednicy prawni zawarła z powodami lub wcześniejszymi właścicielami spornej nieruchomości umowę co do sposobu i warunków korzystania z części nieruchomości wobec zainstalowania i eksploatacji linii elektroenergetycznej. W konkluzji, powodowie domagali się zasądzenia kwoty wskazanej w pozwie jako wynagrodzenia za bezumowne korzystanie przez pozwaną spółkę i jej poprzedników prawnych z nieruchomości powodów, należnego na podstawie art. 224 i 225 kc. (k.120-122) Podczas rozprawy w dniu 10 stycznia 2014 roku pełnomocnik powodów precyzował, iż powodowie domagają się zasądzenia kwoty wskazanej w pozwie jako wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości. (k.289)

W piśmie procesowym z dnia 28 kwietnia 2016 roku powodowie zmodyfikowali żądanie pozwu, wnosząc o zasądzenie od (...) S.A. w L. na swoją rzecz solidarnie kwoty 688 521zł z ustawowymi odsetkami: - od kwoty 250 000zł od dnia doręczenia pozwanej odpisu pozwu do dnia zapłaty, - od kwoty 438 521zł od dnia doręczenia pozwanej odpisu pisma zawierającego rozszerzenie powództwa do dnia zapłaty, wskazując iż kwota ta jest żądana tytułem wynagrodzenia za bezumowne korzystanie przez pozwaną i jej poprzedników prawnych od 1 lutego 2002 roku do dnia 30 września 2015 roku z części stanowiącej własność powodów nieruchomości o powierzchni 4628,40m² wchodzącej w skład działek nr (...) opisanych w księdze wieczystej (...) na potrzeby eksploatowanej przez pozwaną spółkę i jej poprzedników linii energetycznej dwutorowej 110 kV. (k.637-638)

Pozwana spółka domagała się oddalenia zmodyfikowanego powództwa, podtrzymując argumenty zawarte w odpowiedzi na pozew, a dodatkowo podnosząc iż roszczenie za okres sprzed 28 kwietnia 2006 roku jest przedawnione, gdyż na rozprawie w dniu 10 stycznia 2014 roku powodowie ograniczyli dochodzone przez siebie roszczenie do wynagrodzenia za okres od dnia 1 lutego 2012 roku do dnia wyrokowania oraz że niedopuszczalne jest domaganie się odszkodowania za bezumowne korzystanie z nieruchomości wskazywanego w pismach powodów. (k.649-655)

Do chwili zamknięcia rozprawy strony podtrzymywały dotychczasowe stanowiska i argumenty, przy czym pełnomocnik powodów podkreślał, iż powodowie domagają się zasądzenia wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości, a omyłkowe użycie w piśmie procesowym terminu „odszkodowanie” nie zmienia charakteru i podstawy prawnej roszczenia, które były wiele razy wskazywane w toku postępowania. (k.681)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 14 marca 1986 roku Naczelnik Wydziału Architektury Urzędu Miasta (...) W. wydał decyzję zatwierdzającą plan realizacyjny zagospodarowania terenu inwestycji na budowę odcinka linii 110 kV EC nr (...) K., Z., P. przebiegającej przez teren Miasta W.. W 1987 roku wydano decyzję zezwalającą na budowę linii 110 kV EC nr (...) K., Z., Z. - M.. Wykonane prace, w ramach których przeprowadzono linię energetyczną nad nieruchomością stanowiącą obecną działkę (...) w Z. stanowiącą własność powodów, odebrano protokołem technicznym z września 1989 roku.

Dowody: odpis decyzji nr (...) o zatwierdzeniu planu realizacyjnego inwestycji (k.64), odpis decyzji nr (...) o pozwoleniu na budowę z załącznikiem (k.65-66), protokół z odbioru technicznego (k.61)

Strona pozwana nie dysponuje dokumentami wykazującymi uzyskanie praw do terenu, na którym linię posadowiono, stanowiącego obecną działkę (...) w Z.. Niesporne, nadto zeznania świadka S. S. (k.132-133)

Urządzenia elektroenergetyczne wybudowane w 1989 roku na nieruchomości w Z. stanowiącej obecnie działkę (...) weszły w skład majątku sieciowego przedsiębiorstwa państwowego Zakład (...). Przedsiębiorstwo to zostało przekształcone w 1993 roku w spółkę Zakład (...) S.A. w W., która umową z dnia 30 czerwca 2007 roku zbyła swoje przedsiębiorstwo sieciowe na rzecz (...) sp. z o.o. (poprzednia nazwa: (...) sp. z o.o. w W.). Z dniem 31 sierpnia 2010 roku, w następstwie połączenia spółek poprzez przejęcie, cały majątek (...) sp. z o.o. przeszedł na (...) S.A. w L..

okoliczności powszechnie znane, a nadto odpis aktualny z rejestru przedsiębiorców pozwanej spółki (k.12-14 i 100-105), odpis aktu przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego w spółkę akcyjną (k.69-76), odpis aktualny z rejestru handlowego Zakład (...) S.A. (k.77), odpis z rejestru przedsiębiorców (...) sp. z o.o. (k.78-79), umowa przeniesienia przedsiębiorstwa z 30 czerwca 2007 roku (k.80-87), odpis pełny z rejestru przedsiębiorców (...) sp. z o.o. (k.88-93), postanowienie o wpisie do rejestru przedsiębiorców (k.94-99)

Urządzenia elektroenergetyczne zlokalizowane na obecnej działce (...) w Z. były konserwowane przez pracowników pozwanej spółki i jej poprzedników prawnych. Dowód: zeznania świadka S. S. (k.132-133)

Od 1994 roku właścicielami spornej nieruchomości, stanowiącej ówczesną działkę ewidencyjną (...) o powierzchni 2,4557ha, są H. Ś. i T. Ś. na zasadzie małżeńskiej wspólności ustawowej.

W 2011 roku nieruchomość opisana w księdze wieczystej (...) oznaczona jako działka gruntu (...) uległa podziałowi na działki (...) o powierzchni 0,0080 ha, (...)o powierzchni 0,0019 ha i (...)o powierzchni 2,4770 ha. Warunkiem podziału było dołączenie działek (...) do nieruchomości opisanej w innej księdze wieczystej, a dołączenie do działki (...) działek (...) o powierzchni 0,0021 ha i (...) o powierzchni 0,0088 ha.

W rejestrze gruntów działka gruntu (...) o powierzchni 2, 4770 ha opisana jest jako łąki trwałe.

Księga wieczysta (...) Sądu Rejonowego w Wołominie jest prowadzona obecnie dla nieruchomości stanowiących działki gruntu nr (...), jako właściciele wpisani są w dziale II na zasadzie wspólności ustawowej majątkowej małżeńskiej H. Ś. i T. Ś., a dział III i IV nie zawiera żadnych wpisów.

Dowód: odpis księgi wieczystej (...) Sądu Rejonowego w Wołominie (k.15-18 i 30-34), decyzja nr (...) Burmistrza Miasta Z. z 26.09.2011r. (k.35-36), wypis z rejestru gruntów (k.37), wydruk z mapy geodezyjnej (k.38), mapa z projektem podziału (k.46-47), wypis z rejestru gruntów (k.143), odpis zupełny księgi wieczystej (...) Sądu Rejonowego w Wołominie (k.144-158)

Przez nieruchomość stanowiącą działkę (...), na długości 114m, na linii wschód – zachód, przebiega linia energetyczna 110kv. Linia ta krzyżuje się w centralnej części działki z linią energetyczną 220kv. Na działce (...) znajduje się słup energetyczny linii wysokiego napięcia 220 kV, zlokalizowany przy granicy działki z ulicą (...).

Dla terenu, na którym położona jest sporna działka gruntu, w okresie od 1 lutego 2002 roku do 31 grudnia 2003 roku obowiązywał miejscowy plan ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Z., przewidujący iż nieruchomości powodów jest zlokalizowana na terenach przeznaczonych na oczyszczalnię wód deszczowych, istniejących baz i składów do adaptacji. Od 2004 roku dla spornego terenu obowiązuje nowy miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Z., zatwierdzony uchwałą Rady Miejskiej w Z. z dnia 19 grudnia 2003 roku, przewidujący iż działka ta położona jest w kompleksie, dla którego ustalono przeznaczenie jako terenu zabudowy mieszkaniowej lub usługowo – produkcyjnej w strefie uciążliwości linii wysokiego napięcia.

Dowody: mapa nieruchomości (k.39), zdjęcia (k.41-42), opinia biegłego z zakresu geodezji wraz z mapą obrazującą przebieg linii elektroenergetycznych (k.205-207), opinia biegłego z zakresu energetyki (k.301-323), opinia biegłego z zakresu wyceny nieruchomości (k.485-551)

Umiejscowienie linii elektroenergetycznej 110 kV na działce (...) powoduje istotne ograniczenia w korzystaniu z nieruchomości, odnoszące się do obszaru o powierzchni 4 628,40m² (teren bezpośrednio pod linią 1208,40m² i strefa ochronna wokół linii 3420m²), polegające na wyłączeniu na tym obszarze możliwości sytuowania stanowisk pracy, maszyn i urządzeń budowlanych, składowisk wyrobów i materiałów, możliwości nasadzeń i upraw wysokich roślin oraz budowy obiektów mieszkalnych.

Dowód: opinia biegłego z zakresu energetyki (k.301-323), uzupełnienie opinii biegłego z zakresu energetyki (k.361-363), ustna opinia biegłego z zakresu energetyki (k.368-369)

W styczniu 2012 roku T. Ś. i H. Ś. zwrócili się do (...) S.A. o zapłatę odszkodowania w wysokości 266 932zł za bezumowne korzystanie w okresie od 1 lutego 2002 roku do 1 lutego 2012 roku z części nieruchomości stanowiącej działkę (...) o powierzchni 3023 m² położonej w miejscowości Z. przy ul. (...) na potrzeby zlokalizowanej na tym gruncie linii energetycznej dwutorowej 110kV, wyznaczając termin zapłaty żądanej kwoty do dnia 10 lutego 2012 roku. W dniu 29 stycznia 2012 roku T. Ś. i H. Ś. skierowali do Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi – Południe w Warszawie wniosek o zawiązanie (...) S.A. do próby ugodowej co do zapłaty w/w kwoty.

Dowód: zawiązanie do próby ugodowej z potwierdzeniem nadania (k.43-44), wezwanie do zapłaty z potwierdzeniem nadania (k.45)

Wynagrodzenie za bezumowne korzystanie w okresie od dnia 1 lutego 2002 roku do 30 września 2015 roku z nieruchomości powodów stanowiącej część działki ewidencyjnej (...) zajętej pod strefę ograniczonego użytkowania wywołaną zlokalizowaniem nad nią linii energetycznej dwutorowej 110 kV, uwzględniające fakt obciążeń wynikających z posadowienia nad nieruchomością także linii energetycznej 220 kV, wynosi 688 521,14zł.

Dowody: pisemna opinia biegłego sądowego ds. wyceny nieruchomości A. S. (k.485-551), ustne uzupełnienie opinii biegłego (e-protokół rozprawy z 22 kwietnia 2016 roku 00.05.34-00.32.53.)

Przed Sądem Okręgowym w Warszawie pod sygnaturą XXIV C 420/12 toczy się postępowanie z powództwa T. Ś. i H. Ś. przeciwko (...) S.A. o zapłatę wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości położonej w Z. składającej się z działek (...) o powierzchni 6593m² na potrzeby linii elektroenergetycznej 220 kV. niesporne

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się w przeważającej części uzasadnione.

Na wstępie wymaga zaznaczenia, iż przedmiotem rozstrzygnięcia było żądanie zasądzenia na rzecz powodów solidarnie od pozwanej spółki kwoty 688 521zł wraz z ustawowymi odsetkami tytułem wynagrodzenia za bezumowne korzystanie w okresie od 1 lutego 2002 roku do dnia 30 września 2015 roku z części nieruchomości powodów o powierzchni 4628,40m² położonej w Z., stanowiącej działkę gruntu (...), na potrzeby eksploatowanej przez pozwaną

spółkę i jej poprzedników linii energetycznej dwutorowej 110 kV. Wbrew zarzutom pozwanej spółki, w ocenie Sądu podstawa faktyczna i prawna żądania pozwu nie budziła wątpliwości, mimo iż istotnie w niektórych pismach procesowych pełnomocnik powodów użył sformułowania „odszkodowanie”, ponieważ równocześnie przytaczane okoliczności faktyczne i podstawy prawne roszczeń jednoznacznie precyzowały rodzaj dochodzonych roszczeń. Nie doszło także do dorozumianego cofnięcia pozwu podczas rozprawy w dniu 10 stycznia 2014 roku poprzez ograniczenie okresu czasu za jaki powodowie domagają się zasądzenia wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości. Zestawienie zapisu wypowiedzi pełnomocnika powodów odnotowanego w protokole rozprawy z dnia 10 stycznia 2014 roku z innymi czynnościami podejmowanymi na rozprawie (tj. treścią postanowienia o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego, w którym jako początkową datę okresu objętego sporem wskazano 1 lutego 2002 roku, która to okoliczność nie miałaby znaczenia, gdyby doszło do modyfikacji żądania) prowadzi do wniosku, iż odnotowanie w protokole daty „1 lutego 2012 roku” jest wynikiem omyłki, która nie została dostrzeżona przez przewodniczącego i pełnomocników stron. Istotne jest także, iż nawet gdyby pełnomocnik powodów podczas rozprawy w dniu 10 stycznia 2014 roku sformułował oświadczenie o treści takiej jak odnotowano w protokole, to nie skutkowałoby to modyfikacją żądania pozwu. Zważywszy, iż niniejsza sprawa została wszczęta po 19 kwietnia 2010 roku zastosowanie znajduje art. 193§2¹ kpc, ustanawiający wymóg dokonywania zmiany pozwu wyłącznie w piśmie procesowym (art. 4 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 2009 roku o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego); tego rodzaju pismo zostało zaś przez powodów złożone dopiero w dniu 26 kwietnia 2016 roku. Z powyższych przyczyn Sąd nie dostrzegł podstaw do umorzenia postępowania w zakresie żądania zasądzenia wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości w okresie od 1 lutego 2002 roku do 31 stycznia 2011 roku, bowiem powództwo w tym zakresie nie zostało cofnięte, co determinowało także bezzasadność podniesionego przez pozwaną spółkę zarzutu przedawnienia. W doktrynie i orzecznictwie utrwalony jest pogląd, iż roszczenie o wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z nieruchomości przedawnia się w terminie 10-letnim, przewidzianym w art. 118 kc, a w rozpoznawanej sprawie bieg tego terminu został przerwany przez wniesienie do Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi – Południe w W. wniosku o zawezwanie do próby ugodowej (k.43-44), stosownie do art. 123§1 pkt 1 kc.

Zasadność zgłoszonego przez powodów żądania Sąd oceniał na podstawie art. 230 kc w zw. z art. 224§2 kc. Stosownie do art. 224§2 kc i art. 225 kc do uiszczenia właścicielowi wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z jego nieruchomości obowiązany jest posiadacz samoistny nieruchomości w złej wierze oraz posiadacz samoistny nieruchomości w dobrej wierze od czasu gdy dowiedział się o wytoczeniu przeciwko niemu powództwa o wydanie rzeczy. Art. 230 kc stanowi zaś, iż przepisy dotyczące roszczeń właściciela przeciwko samoistnemu posiadaczowi o wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy – a więc przywołany powyżej art. 224§2 kc w zw. z art. 225 kc - stosuje się odpowiednio do stosunku między właścicielem rzeczy a posiadaczem zależnym, o ile z przepisów regulujących ten stosunek nie wynika nic innego. Powodowie wskazywali, iż są właścicielami nieruchomości stanowiącej działkę (...) położonej w Z. przy ul. (...) oraz iż strona pozwana w okresie od lutego 2002 roku do 30 września 2015 roku naruszała ich prawo własności poprzez utrzymywanie na terenie nieruchomości linii elektroenergetycznej 110 kV, domagając się zasądzenia wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości we wskazanym okresie.

Najdalej idącym argumentem strony pozwanej mającym przemawiać przeciwko zasadności żądania powodów było twierdzenie, iż pozwana dysponuje tytułem prawnym uprawniającym ją do korzystania z nieruchomości powodów. Dla jego poparcia pozwana powoływała się i na uprawnienie wynikające z decyzji Urzędu Miasta (...) W. zatwierdzającej plan realizacyjny zagospodarowania terenu inwestycji na budowę odcinka linii 110 kV EC nr (...) K., Z., P. oraz decyzji Urzędu Miasta (...) W. zezwalającej na budowę linii 110 kV EC nr (...) K., Z., Z. – M., i na zawarcie przez poprzednika prawnego powodów i własnego poprzednika prawnego w sposób dorozumiany umowy użyczenia na czas bezterminowy, i na nabycie w drodze zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej treścią służebności przesyłu. Żaden z tych argumentów nie okazał się trafny.

Po pierwsze, strona pozwana nie wykazała by dysponowała decyzjami administracyjnymi uprawniającymi jej poprzedników prawnych do przeprowadzenia na nieruchomości stanowiącej obecnie własność powodów linii elektroenergetycznej. Wymóg uzyskania stosownego zezwolenia wynikał z, obowiązującego w czasie budowy spornej linii, art. 75 (potem: art. 70) ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 roku o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu

nieruchomości, stanowiącego iż zakładanie i przeprowadzanie na nieruchomościach, zgodnie z decyzją o lokalizacji inwestycji, przewodów i urządzeń służących do przesyłania energii elektrycznej, a także innych podziemnych lub nadziemnych urządzeń technicznych niezbędnych do korzystania z tych przewodów i urządzeń, wymaga zezwolenia terenowego organu administracji państwowej (§1) oraz że jednostkom i osobom zobowiązanym do wykonywania czynności związanych z eksploatacją i konserwacją przewodów i urządzeń przysługuje prawo wstępu na nieruchomości oraz dostępu do tych przewodów i urządzeń (§2). W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, iż decyzja wydana na podstawie art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości skutkuje nawiązaniem stosunku prawnego o cechach trwałości między inwestorem a właścicielem nieruchomości, gdyż uprawnia inwestora do zajęcia gruntu i budowy urządzeń przesyłowych oraz zobowiązuje właściciela do udostępnienia gruntu oraz znoszenia działań związanych z zakładaniem tych urządzeń i ich eksploatacją – pogląd ten znajduje w pełni zastosowanie do decyzji wydawanych na podstawie, obowiązującego w czasie budowy spornej linii, art. 75 ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 roku o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości. Decyzji wydanej na podstawie w/w przepisu pozwana spółka w toku postępowania nie przedłożyła. Przywoływana przez pozwaną decyzja o zatwierdzeniu planu realizacyjnego inwestycji linii energetycznych i decyzja o zezwoleniu na budowę linii energetycznej nie są zaś tożsame z uzyskaniem zezwolenia na zajęcie i korzystanie z cudzego gruntu dla potrzeb planowanej budowy linii energetycznej. Podstawą prawną decyzji przedstawianych przez stronę pozwaną był art. 21, 28 i 29 ówczesnej obowiązującej ustawy z dnia 24 października 1974 roku Prawo budowlane, nie zaś art. 75 ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 roku o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości. Z dyspozycji art. 21 ust.4 ustawy Prawo budowlane jednoznacznie wynika, iż uzyskanie zatwierdzenia planu realizacyjnego inwestycji linii energetycznych na podstawie przepisów ustawy Prawo budowlane było niezależne od konieczności uzyskania zezwolenia na zajęcie cudzej nieruchomości poprzez założenie i przeprowadzenie przewodów służących do przesyłania elektryczności na podstawie przepisów ustawy o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości. Sąd zaznacza, iż analogiczny pogląd został wyrażony przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z dnia 20 listopada 2015 roku w sprawie III CZP 76/15, gdzie wskazano, iż z faktu uzyskania pozwolenia na budowę lub innych decyzji niezbędnych do legalnego zrealizowania zamierzeń inwestycyjnych na nieruchomości nie wynika jakikolwiek tytuł prawny do władania cudzą nieruchomością w zakresie jej wykorzystania na cele budowlane i dalszego korzystania ze wzniesionych na niej urządzeń.

Po drugie, strona pozwana nie wykazała by uzyskała zgodę właściciela nieruchomości na posadowienie na niej urządzeń infrastruktury elektroenergetycznej. Nie sposób bowiem przyjąć, jak twierdziła strona pozwana, by samo tylko znoszenie przez powodów i ich poprzednika prawnego istnienia linii 110 kV na ich nieruchomości świadczyło o zawarciu przez strony w sposób dorozumiany umowy użyczenia o charakterze bezterminowym. W ramach stosunku użyczenia użyczający zobowiązuje się zezwolić biorącemu na bezpłatne używanie rzeczy przez czas trwania umowy, zawarcie tej umowy nie wymaga formy szczególnej. Sąd zauważa, iż wola osoba dokonującej czynności prawnej może być wyrażona przez każde zachowanie się tej osoby, które ujawnia jej wolę w sposób dostateczny (art. 60 kc), jednak zachowanie to musi jednoznacznie wskazywać na zamiar wywołania określonych skutków prawnych. Rozumowanie, iż samo zachowanie poprzednika powodów i powodów polegające na zaniechaniu występowania z roszczeniami negatoryjnymi przeciwko przedsiębiorstwu państwowemu czy spółce energetycznej miało być tożsame z demonstrowaniem woli zawarcia bezpłatnej umowy użyczenia nieruchomości jest, w ocenie Sądu, zbyt daleko idące. Konieczne jest także zauważenie, iż nawet w realiach poprzedniego ustroju umowy z przedsiębiorstwem państwowym nie były zawierane w sposób dorozumiany, lecz co najmniej w formie pisemnej, co także sprzeciwia się uznawaniu milczenia właściciela nieruchomości za przejaw woli zawarcia umowy, skoro ich potencjalny kontrahent (przedsiębiorstwo państwowe, przedsiębiorstwo energetyczne) w sposób zwyczajowo przyjęty nie wyraził chęci zawarcia umowy ani nie określił warunków przyszłej umowy. Ponadto, twierdzenia strony pozwanej co do interpretacji zachowań poprzedników prawnych pozwanej są wzajemnie sprzeczne, gdyż te same działania (wybudowanie, eksploatacja i bieżąca konserwacja linii energetycznej na nieruchomościach osób prywatnych bez uzyskania stosownych zgód lub zezwoleń) są przedstawione jako świadczące albo o woli zawarcia z właścicielem nieruchomości umowy użyczenia albo o woli wykonywania służebności gruntowej zbliżonej treścią do służebności przesyłu. Formułując tej treści wzajemnie się wykluczające twierdzenia pozwana spółka pośrednio przyznaje, iż powodowie i ich poprzednicy prawni nie mogli znać zamiarów i woli podmiotu który wybudował urządzenia

elektroenergetyczne na ich posesji, a więc nie mogło dojść do dorozumianego uzgodnienia woli obu stron i zawarcia jakiegokolwiek umowy.

Po trzecie, ustalony w niniejszej sprawie stan faktyczny sprzeciwia się uznaniu, iż poprzednik prawny pozwanej spółki nabył w drodze zasiedzenia służebność gruntową o treści odpowiadającej służebności przesyłu. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, iż posiadanie przez przedsiębiorstwo państwowe czy przedsiębiorcę przesyłowego urządzeń energetycznych na cudzej nieruchomości jest posiadaniem w rozumieniu art. 352 kc i może prowadzić do zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej służebności przesyłu (art. 292 kc w zw. z art. 172 kc). Oznacza to, iż do nabycia służebności przez zasiedzenie konieczne jest nieprzerwane korzystanie w w/w sposób z cudzej nieruchomości przez lat dwadzieścia, jeśli została ona objęta w posiadanie w dobrej wierze, a przez lat trzydzieści – gdy została ona objęta w posiadanie w złej wierze. Sąd stoi na stanowisku, iż mimo domniemania z art. 7 kc, nie można przyjąć by poprzednicy prawni pozwanej spółki objęli sporną nieruchomość w posiadanie w dobrej wierze. W dobrej wierze jest bowiem ten, kto posiada daną nieruchomość w zakresie odpowiadającym treści służebności, pozostając w błędnym, lecz usprawiedliwionym okolicznościami przekonaniu, że jest do tego uprawniony. Podmiot profesjonalny, jakim było przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...), musiał być natomiast świadomy faktu, iż rozpoczyna i przeprowadza inwestycję polegającą na budowie linii elektroenergetycznej na nieruchomościach osób prywatnych bez uzyskania prawa do zajęcia owych gruntów w sposób przewidziany przez ówczesnie obowiązujące przepisy prawa, jak i świadomy treści uregulowań normujących sposób uzyskania prawa do zajęcia gruntów na budowę urządzeń infrastruktury elektroenergetycznej. W szczególności, poprzednik prawny pozwanej spółki powinien być świadomy tego jakimi decyzjami winien się legitymować przed przystąpieniem do realizacji danej inwestycji, w tym - iż nie jest wystarczająca decyzja o zatwierdzeniu planów realizacyjnych i o pozwoleniu na budowę. Sąd podkreśla jednocześnie, iż w orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, iż na gruncie rozpatrywania wniosków o nabycie służebności przesyłu przez przedsiębiorcę przesyłowego w drodze zasiedzenia, z reguły przedsiębiorca będący posiadaczem służebności przesyłu będzie uważany za posiadacza w złej wierze (uchwała Sądu Najwyższego z 11 czerwca 2005 roku w sprawie III CZP 29/05, wyrok Sądu Najwyższego z 29 stycznia 2008 roku w sprawie IV CSK 410/07, wyrok Sądu Najwyższego z 25 listopada 2008 roku w sprawie II CSK 346/08). Sąd rozpoznający niniejszą sprawę popiera pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 20 listopada 2015 roku w sprawie III CZP 76/15, zapadłej w okolicznościach analogicznych do realiów rozpoznawanej sprawy, iż „Wybudowanie na cudzej nieruchomości urządzeń przesyłowych przez korzystające z nich przedsiębiorstwo po uzyskaniu decyzji wydawanych w procesie budowlanym nie rozstrzyga o możliwości zakwalifikowania posiadania nieruchomości, na której te urządzenia zostały posadowione, jako wykonywanego w dobrej wierze”. Skoro zaś pozwana i jej poprzednicy prawni władali nieruchomością powodów w złej wierze, do zasiedzenia służebności wymagany był okres lat 30, począwszy od 19 września 1989 roku (data odbioru technicznego nowowbudowanej linii energetycznej – k.61) i termin ów upływałby z dniem 19 września 2019 roku. Skoro termin ten dotychczas nie upłynął, do zasiedzenia służebności przez poprzednika prawnego pozwanej spółki nie doszło.

Jak już wcześniej wskazano, stosownie do art. 225 kc w zw. z art. 224§2 kc i art. 230 kc posiadacz zależny rzeczy w złej wierze jest obowiązany względem właściciela rzeczy do wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy. W orzecznictwie utrwalony jest pogląd, iż właściciel może domagać się roszczeń uzupełniających za okres kiedy przysługiwała mu własność rzeczy, niezależnie od tego czy nadal jest jej właścicielem. W ocenie Sądu, przedłożone przez powodów, wymienione w części wstępnej uzasadnienia, dokumenty wykazują, iż od 1994 roku do chwili obecnej pozostają współwłaścicielami na zasadzie małżeńskiej wspólności ustawowej nieruchomości gruntowej stanowiącej m.in. działkę (...) położonej w Z.. Oznacza to, iż powodowie są uprawnieni do domagania się zasądzenia na swoją rzecz wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości w okresie 1 lutego 2002 roku – 30 września 2015 roku. Z kolei pozwana spółka, jako aktualny właściciel urządzeń elektroenergetycznych posadowionych na nieruchomości powodów, ponosi odpowiedzialność za bezumowne korzystanie z nieruchomości polegające na posadowieniu i eksploataowaniu owych urządzeń, w całym okresie objętym pozwem, z mocy art. 55⁴ kc i art. 494 ksh. Pozwana wskazywała, że jej poprzednik prawny - (...) sp. z o.o. nie ponosił odpowiedzialności za zobowiązania Zakładu (...) S.A. związane z bezumownym korzystaniem z nieruchomości na potrzeby posadowionych na nich linii energetycznych, gdyż nabywając w dniu 30 czerwca 2007 roku przedsiębiorstwo sieciowe nie miał wiedzy o istnieniu owych

zobowiązań. Sąd nie podziela tego poglądu. Stosownie do art. 55⁴ kc nabywca przedsiębiorstwa jest odpowiedzialny solidarnie ze zbywcą za jego zobowiązania związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa, chyba że w chwili nabycia nie wiedział o tych zobowiązaniach, mimo zachowania należytej staranności. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, iż odpowiedzialność na podstawie art. 55⁴ kc ponosi także nabywca zorganizowanej części przedsiębiorstwa (wyrok z dnia 25 listopada 2005 roku w sprawie V CK 381/2005, wyrok z dnia 9 lutego 2011 roku w sprawie V CSK 213/2010), który to pogląd znajduje zastosowanie w niniejszej sprawie. Analizowany przepis ustanawia domniemanie wiedzy nabywcy o zobowiązaniach nabywanego przez siebie przedsiębiorstwa, obarczając nabywcę ciężarem udowodnienia iż mimo dochowania należytej staranności wiedzy takiej nie udało mu się uzyskać. Pozwana spółka dla wykazania stanu świadomości reprezentantów (...) sp. z o.o. w chwili nabywania przedsiębiorstwa sieciowego Zakładu (...) S.A. w W. powoływała się jedynie na zapisy umowy z dnia 30 czerwca 2007 roku przeniesienia przedsiębiorstwa w wykonaniu uchwały w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością (k.80-87). Sąd podkreśla więc, iż przedmiotem przeniesienia były m.in. zobowiązania zaciągnięte w związku z prowadzeniem przedsiębiorstwa sieciowego (§1 ust.5), że w umowie wskazano iż w skład przedsiębiorstwa sieciowego wchodzi prawa wynikające z umów najmu i dzierżawy oraz użyczenia nieruchomości lub ruchomości związanych z działalnością sieciową wymienione w załączniku nr 2 oraz innych umów o korzystanie z nieruchomości (§1 ust.1 pkt e), a także iż strony uregulowały termin przeniesienia posiadania służebności polegających na zapewnieniu dostępu do urządzeń służących do doprowadzania energii elektrycznej o nieuregulowanym stanie prawnym (§3 ust.8) i że reprezentant nabywcy zapoznał się ze stanem prawnym i faktycznym przedsiębiorstwa sieciowego (§3 ust.9). Kontrahenci jednoznacznie więc wskazali, że istnieją prawa polegające na „posiadaniu służebności...o nieuregulowanym stanie prawnym”, a nadto reprezentanci nabywcy mieli możliwość weryfikowania na podstawie załącznika nr 2 do umowy czy zbywca dysponuje dokumentacją uprawniającą do korzystania z nieruchomości przez które przebiegają linie elektroenergetyczne. Ewentualne zaniechanie przeprowadzenia takiej weryfikacji stanowi rażąco brak staranności u podmiotu profesjonalnie zajmującego się prowadzeniem tego rodzaju działalności, dla którego winny być oczywiście wymogi uzyskania określonych decyzji czy zawarcia określonych umów na korzystanie z nieruchomości oraz powstanie zobowiązania do uiszczenia wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości w razie niedochowania owych wymogów.

Dla określenia wysokości przysługującego powodom wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości w pierwszej kolejności należało ustalić jaka część nieruchomości powodów jest użytkowana przez stronę pozwaną, czy też, innymi słowy, z jakiej części nieruchomości powodowie nie mogą korzystać lub mogą korzystać w ograniczonym zakresie i na czym owe ograniczenia polegają. W oparciu o opinię biegłego z zakresu geodezji i biegłego z zakresu energetyki, Sąd ustalił, iż przez nieruchomości powodów przebiega linia 110 kV o długości 114m² i następstwem jej umiejscowienia na działce (...) jest wyłączenie spod możliwości zabudowy obiektami mieszkalnymi, możliwości nasadzeń i upraw wysokich roślin, możliwości sytuowania stanowisk pracy, maszyn i urządzeń budowlanych odnoszące się do obszaru o powierzchni 4 628,40m² (teren bezpośrednio pod linią 1208,40m² i strefa ochronna wokół linii 3420m²). Wspomniane opinie biegłego z zakresu geodezji i biegłego z zakresu energetyki Sąd uznał za wyczerpujące, logicznie i zrozumiale uargumentowane, zauważając dodatkowo iż biegły ds. energetyki w pełni odniósł się do zastrzeżeń zgłaszanych przez stronę pozwaną, przedstawiając przekonujące uzasadnienie stwierdzeń zawartych w opinii. Wymaga też podkreślenia, iż podczas rozprawy w dniu 7 listopada 2014 roku pełnomocnik strony pozwanej przyznał, iż w strefie wskazanej przez biegłego ds. energetyki wykluczone jest posadowienie budynków przeznaczonych na stały pobyt ludzi, zarówno typu mieszkalnego jaki i usługowego (k.369). W podobny sposób rodzaj ograniczeń wiążących się z istnieniem spornej linii przedstawiali biegli ds. wyceny nieruchomości, akcentując miejsce posadowienia linii (centralna część nieruchomości) oraz fakt przeznaczenia nieruchomości pod zabudowę mieszkaniową lub usługowo – produkcyjną.

W doktrynie i orzecznictwie sądów ugruntowany jest pogląd, iż należne właścicielowi wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z rzeczy to kwota, którą posiadacz rzeczy musiałby zapłacić właścicielowi, gdyby jego posiadanie opierało się na prawie, określona przy zastosowaniu średniej stawki rynkowej. Oznacza to, iż wynagrodzenie za korzystanie z nieruchomości ustala się w sposób hipotetyczny, z odniesieniem do stawek występujących na rynku

obrotu nieruchomościami, przy założeniu prawidłowego zarządu nieruchomością. Ścisłe udowodnienie wysokości żądania jest znacząco utrudnione, skoro właściciel domaga się wynagrodzenia odpowiadającego przypuszczalnej kwocie świadczeń jakie uzyskałby od posiadacza rzeczy w razie wynajęcia, wdzierżawienia itp. posiadaczowi tej rzeczy i wymaga wiadomości specjalnych, stąd Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego ds. wyceny nieruchomości. Z przedłożonych opinii biegłych z zakresu wyceny nieruchomości – J. S. i A. S., Sąd uznał sporządzoną przez biegłego A. S. opinię za wiarygodną i mogącą stanowić podstawę ustaleń faktycznych. Opinia ta była jednoznaczna, spójna, logicznie, szczegółowo i obszernie uzasadniona oraz sporządzona przez osobę której wiedzy fachowej nie sposób kwestionować. Sąd miał przy tym na uwadze, iż biegły wyczerpująco i rzeczowo uzasadnił swoje stanowisko, odnosząc się do zastrzeżeń strony pozwanej zgłaszanych w pismach procesowych i w toku przesłuchania biegłego. Wymaga zaznaczenia, iż ze względu na brak wiadomości specjalnych Sąd nie ma możliwości merytorycznej oceny opinii biegłego, jednak jest zobowiązany do jej weryfikowania pod kątem poziomu wiedzy biegłego, podstaw teoretycznych opinii, sposobu motywowania stanowiska, stopnia stanowczości ocen wyrażanych przez biegłych, zgodności tych ocen z zasadami logiki i powszechnie dostępnej wiedzy, a także prawidłowości zastosowania przez biegłego powszechnie obowiązujących przepisów prawa normujących sposób sporządzania opinii. Ostatnie ze wskazywanych kryteriów jest istotne w rozpoznawanej sprawie, albowiem sposób wyceny nieruchomości unormowany jest w przepisach ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2000r. nr 46 poz. 543 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 września 2004 roku w sprawie wyceny nieruchomości i sporządzania operatu szacunkowego (Dz.U. z 2004r. nr 207 poz. 2109 z późn. zm.). Zdaniem Sądu, przy sporządzaniu ocenianej opinii biegły A. S. nie naruszył przepisów tego rozporządzenia ani przepisów ustawy o gospodarce nieruchomościami. W szczególności, przy stosowaniu podejścia porównawczego - niezależnie od tego czy jest dokonywane metodą porównywania parami, metodą korygowania ceny średniej czy metodą analizy statystycznej rynku - konieczna jest znajomość cen transakcyjnych nieruchomości podobnych do nieruchomości będącej przedmiotem wyceny, a także cech tych nieruchomości wpływających na poziom ich cen (§4 w/w rozporządzenia). Pojęcie „nieruchomości podobnych” jest zdefiniowane w art. 4 pkt 16 ustawy o gospodarce nieruchomościami jako nieruchomość, która jest porównywalna z nieruchomością stanowiącą przedmiot wyceny, ze względu na położenie, stan prawny, przeznaczenie, sposób korzystania oraz inne cechy wpływające na jej wartość. Istotą podejścia porównawczego przy dokonywaniu wyceny jest więc podobieństwo nieruchomości przyjętych do porównań z nieruchomością wycenianą. Sąd uważa, iż biegły A. S. odpowiednio opisał i scharakteryzował ocenianą nieruchomość, a przyjęte przez niego do porównań nieruchomości były nieruchomościami podobnymi w rozumieniu art. 4 pkt 16 ustawy o gospodarce nieruchomościami. Biegły wyjaśnił z jakich przyczyn przyjął za nieruchomości porównawcze nieruchomości o powierzchni mniejszej niż wyceniana nieruchomość, wskazując na brak transakcji tak dużymi nieruchomościami na rynku lokalnym. Argument ten znajduje potwierdzenie w informacjach zamieszczonych w opinii biegłego J. S., który także w zestawieniu transakcji sprzedaży w latach 2002 – 2015 nie przedstawił szeregu transakcji nieruchomościami o powierzchni przekraczającej 2 ha (k.412-418). Biegły A. S. prawidłowo uwzględnił także zmianę przeznaczenia nieruchomości wynikającą z przepisów miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (art. 154 ustawy o gospodarce gruntami), poszukując do porównań gruntów o podobnym przeznaczeniu. Omawianego waloru nie miała opinia biegłego J. S., który przy wycenie nieruchomości i doborze nieruchomości podobnych pominął to, iż działka (...) dopiero od 2004 roku znajduje się na terenie przewidzianym w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego jako teren przeznaczony pod zabudowę mieszkaniową i traktował jako rynek nieruchomości podobnych w okresie 2002 – 2015 rynek gruntów niezabudowanych o przeznaczeniu pod zabudowę mieszkaniowo – usługowo – produkcyjną (k.411). Sąd uznał także, iż biegły A. S. przekonująco wyjaśnił przyczyny zastosowania podanej w opinii wartości współczynnika korygującego „k”, odzwierciedlającego zakres współkorzystania z nieruchomości przez jej właścicieli i pozwane przedsiębiorstwo przesyłowe, tj. przyjęcie jego wartości na 0,5, zbliżonej do maksymalnej. Biegły akcentował, iż posadowienie linii elektroenergetycznej w centralnej części nieruchomości i przez całą jej szerokość znacząco ogranicza możliwość jej zabudowy na cele mieszkaniowe, a więc korzystanie z niej w sposób zgodny z przeznaczeniem przewidzianym w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, co oznacza iż uwzględnił i rodzaj nieruchomości i rodzaj urządzenia przesyłowego i sposób lokalizacji urządzenia na nieruchomości i powierzchnię wynikających z jego istnienia ograniczeń. Sąd zauważa, iż także biegły J. S. podawał, że istniejąca napowietrzna linia elektroenergetyczna ogranicza w sposób bardzo istotny możliwość zagospodarowania wycenianego gruntu zgodnie z jego przeznaczeniem i w tożsamy sposób szacował wartość owego współczynnika. Biegły w

przekonujący sposób uargumentował także zakres uwzględnienia faktu krzyżowania się stref ochronnych obu linii energetycznych przebiegających nad nieruchomością powodów, skutkujący obniżeniem o połowę wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z tej części strefy ochronnej linii 110 kV, która „pokrywa się” ze strefą ochronną linii 220 kV. Oczywiście jest, iż na owym obszarze uciążliwości wywołane przez linie nakładają się na siebie, stąd wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z nieruchomości poprzez posadowienie na niej linii 110 kV musi fakt ten uwzględniać, tym bardziej iż w innym toczącym się procesie powodowie domagają się zasądzenia wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości poprzez posadowienie linii 220 kV. Sąd zauważa, iż obaj biegli wyrażali pogląd o konieczności uwzględnienia tego faktu skutkującego pomniejszeniem o połowę wysokości wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości. Z tych przyczyn Sąd uznał opinię biegłego A. S. jako kompletną i należycie uzasadnioną, czego konsekwencją było oddalenie wniosku dowodowego strony pozwanej o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego tej samej specjalności (postanowienie na k. 634v). Niezadowolone strony z konkluzji opinii, sprowadzające się do kwestionowania metodyki przyjętej przez biegłego, nie może być podstawą powoływania kolejnych biegłych w sprawie, a taki charakter miał wniosek dowodowy pełnomocnika strony pozwanej. Ponownie wymaga podkreślenia, iż biegły w ustnej opinii uzupełniającej odniósł się do każdego z zarzutów stawianych wobec opinii pisemnej przez pełnomocnika pozwanego, wskazując uzasadnienie swego stanowiska. Rekapitułując, w oparciu o opinię biegłego A. S. Sąd ustalił, iż wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z wyłączonej spod możliwości zabudowy w następstwie umiejscowienia urządzeń energetycznych nieruchomości powodów, stanowiącej część działki ewidencyjnej (...), za okres od 1 lutego 2002 roku do 30 września 2015 roku wynosi 688 521,14zł.

Mając na uwadze powyższe, Sąd na podstawie art. 224§2 kc w zw. z art. 225 kc i art. 230 kc częściowo uwzględnił powództwo i zasądził w punkcie I sentencji wyroku na rzecz powodów kwotę 688 521zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwoty 250 000zł od dnia 31 lipca 2012 roku do dnia zapłaty i od kwoty 438 521zł od dnia 29 kwietnia 2016 roku do dnia zapłaty. Powodowie żądali zasądzenia odsetek za opóźnienie od w/w kwot za okres od dnia doręczenia stronie pozwanej odpisu pozwu i odpisu pisma zawierającego modyfikację żądania pozwu. Sąd zaznacza, iż pozwana spółka na etapie postępowania przedsądowego była wzywana przez powodów do zapłaty w określonym terminie wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości w kwocie wyższej niż pierwotnie żądana w pozwie oraz iż w pozwie zawarto zastrzeżenie o możliwości zmiany żądania poprzez zażądanie kwoty większej niż 250 000zł. Oznacza to, w ocenie Sądu, iż już dnia następnego po otrzymaniu odpisu pozwu i odpisu pisma zawierającego rozszerzenie żądania pozwu pozostawała w opóźnieniu z zapłatą kwot 250 000zł i 438 521zł i uzasadnia wskazane powyżej rozstrzygnięcie o odsetkach (art. 481 kc w zw. z art. 455 kc). W pozostałym zakresie, obejmującym zasądzenie odsetek za opóźnienie za dzień stanowiący datę doręczenia pozwu i pisma modyfikującego pozew (tj. 30 lipca 2012 roku – k.54 i 28 kwietnia 2016 roku – k.649), powództwo zostało oddalone jako nieuzasadnione, o czym rozstrzygnięto w punkcie II sentencji wyroku.

O kosztach procesu orzeczono na mocy art. 98§1 i 3 kpc, uznając powodów za stronę wygrywającą sprawę i zasadzając na ich rzecz koszty procesu. Na poniesione przez powodów koszty procesu składały się: uiszczona opłata sądowa od pozwu w kwocie 12 500zł i 21 927zł, uiszczony zaliczki na wynagrodzenie biegłych w kwotach 1000zł, 2000zł, 2000zł i 1356,64zł, uiszczona opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17zł i wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 7200zł.

W toku postępowania Skarb Państwa tymczasowo poniósł wydatki wiążące się z przeprowadzeniem dowodu z opinii biegłych w łącznej kwocie 13 601,49zł (postanowienia na k. 218, 329, 439 i 558). Stosownie do art. 83 ust.2 w zw. z art. 113 ust.1 i 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz art. 98§1 i 3 kpc, Sąd nakazał pobrać równowartość owych wydatków od pozwanej (...) S.A. w L..